

НАГРАДА „ПРОФ. ДР ЗАХАРИЈЕ БРКИЋ” (1980-2009)

ЈЕЛЕНА МИЛОГРАДОВ-ТУРИН

*Катедра за астрономију, Математички факултет,
Студентски трг 16, 11 000 Београд
E-mail: jelenam@matf.bg.ac.rs*

Резиме: Историјат фонда „Проф. др Захарије Бркић” кога је основала и одржава породица Захарија Бркића а из кога се додељује награда на Катедри астрономије најбољим студентима астрономије представљен је од оснивања до сада.

Слика 1: Марица и Захарије Бркић, у парку Астрономске опсерваторије, близу свог стана.

После смрти професора Захарија Бркића, 1979. године, његов син Слободан и удовица Марица Бркић су основали фонд ”Проф. др Захарије Бркић”, знајући колико је професор желео да помогне младима и напретку астрономије у Србији. Први улог у фонд је био хонорар који је припадао професору Бркићу за друго издање његовог уџбеника, написаног са професором Шеварлићем, „Општа астрономија; основе класичних астрономских дисциплина”. Према правилима фонда из њега се додељује награда најбољем дипломираном студенту у претходној школској години – студенту генерације са оценом вишом од 8,5. Важна је и редовност студирања, научно-стручни и друштвени рад. Награда се уручује 8. новембра, на дан рођења професора Бркића. У случају да тог датума Катедра за астрономију не може да организује свечаност, додела се заказује за најближи повољни термин.

Процедура везана за оснивање фонда је била дуга и сложена. Природно-математички факултет је донео 11. априла 1980. године одлуку о оснивању фонда. Правила фонда су усвојена 16. маја 1980. године. Судски је оверена изјава о донацији 18. марта 1981. године а уговор са „Беобанком” потписан 7. јуна 1981. године. Републички савет за задужбине и фондације при Републичком секретаријату за културу дао је решење о одобрењу за оснивање фонда 16. јула 1981. На почетку, одлуку о додељивању награде је доносио Савет ООУР за математику, механику и астрономију Природно-математичког факултета у Београду, на предлог Катедре за астрономију. Уз награду се додељивала и одговарајућа повеља. (Архива породице Бркић и Архива Математичког факултета). Иако се организација Факултета мењала, награда је остала уз Катедру (Архива Математичког факултета).

Слика 2: Инж. Слободан З. Бркић на свечаности доделе награде „Проф. др Захарије Бркић” 1999. године, у учионици Катедре за астрономију, када му је уручена „Споменица 125 година Математичког факултета”. Два члана Катедре. Олга Атанацковић и Трајко Ангелов седе у првом реду клупа. Снимио Миодраг Дачић.

Када је почетни положени износ у банци обезвредила инфлација, син професора Бркића - дипл. инж. Слободан Бркић је наставио да финансира награду из својих средстава (Милоградов-Турин, 2002б, 2002ц). После његове смрти 2002. године награду финансирају његове кћери Милица и Анђелка Бркић којима се придружила 2008. године и трећа кћи Верица Трикић (рођена Бркић).

Прва награда је додељена 1981. године. Било је свега шест школских година када ником награда није додељена а две када је награда подељена. Катедра се труди да и даље одржава везу са добитницима. Један од путева је и систем БАЗА (Атанацковић и др. 2009) а други је пут другарства дипломаца. Тако смо брзо били обавештени о томе да је, нажалост, први добитник преминуо, 2010. године (Топлак 2010).

О додељивању награде објављиване су вести у *Васиони*, редовно до 1987. године (Топлак; 1982, 1983; Челебоновић, 1984, 1985а, 1985б). За период од 1987. до 1995. године објављен је збирни списак у *Васиони* бр. 5 за 1995 (Милоградов-Турин, 1995). Од 1996. до 2003. године вести су појединачно објављиване и

Слика 3: Унукe Захарија Бркића: *Верица С. Трикић (рођена Бркић), Милица С. Бркић и Анђелка С. Бркић. Снимио Миодраг Дачић 2008. године.*

садржале су опширнију биографију награђених (Милоградов-Турин, 1996, 1998а, 1998б, 2000, 2001, 2002а, 2002д; Урошевић, 2004). Од 1996. године на свечаности доделе награде представник Катедре уручује одговарајући број часописа *Васионе*. У броју 4 од 2000. године објављена је и фотографија која сведочи о том обичају. Породица Бркић поседује комплет релевантних бројева *Васионе*. За период 2004-2008. написан је збирни извештај који је предат за штампу (Милоградов-Турин, 2009).

Списак добитника

1. 1980/81. Зоран И. Катић
2. 1981/82. Олга М. Атанацковић
3. 1982/83. Милена В. Мартић
4. 1983/84. Јово Н. Врањеш
5. 1984/85. Јован Н. Скуљан
6. 1986/87. Сања Р. Еркапић
7. 1987/88. Златко В. Ћатовић
8. 1988/89. Љиљана М. Докић

9. 1991/92. Дарко М. Јевремовић
10. 1993/94. Дејан В. Урошевић
11. 1994/95. Предраг Д. Пуношевац
12. 1995/96. Божидар Ж. Јовановић
13. 1996/97. Анђелка Б. Ковачевић
14. 1997/98. Јелена И. Петровић
15. 1998/99. Матија М. Ћук
16. 1999/00. Катарина Ј. Ковач
17. 2000/01. Милан С. Богосављевић
18. 2001/02. Гордана Р. Тешић
19. 2002/03. Марија Д. Станковић
20. 2003/04. Бранислав М. Вукотић
21. 2003/04. Тихомир С. Петровић
22. 2005/06. Катарина М. Миљковић
23. 2006/07 Вера М. Глушчевић
24. 2007/08. Милица Љ. Милосављевић
25. 2007/08. Јелена У. Алексић

До сада је награду примило четворо дипломаца смера астрономија (на списку 1, 7, 11, 13) и двадесет један дипломац смера астрофизика. Већина је наставила да ради у астрономији, са лепим успехом. Многи су се истакли у иностранству.

Седморо њих је прво запослење добило на Катедри за астрономију. Са Катедром је сарађивало на редовној настави још двоје лауреата, запослених на АОБ (2, 6). Двоје лауреата су постали ванредни професори (2, 10) а једна доцент (13). Четворо је званично сада на Астрономској опсерваторији у Београду (6, 9, 17¹ и 20), један се на почетку запослио у Институту за физику (4) а један је и сада у Институту за математику (12).

Четрнаест је стекло звање магистра наука (2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 20 и 23). Две су стекле звање мастера (24 и 25). Већина је наставила да ради на докторатима од чега су неки почели да раде директно докторске тезе без магистарских студија. Деветоро их је стекло звање доктора наука (2, 3, 4, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 16, 17, 18, 22). Подаци су прикупљени на основу чланака у „Васиони” и личних саопштења добитника (на пример у 2010: Алексић, Богосављевић, Глушчевић, Милосављевић, Миљковић, Станковић и Тешић).

Већина се налази у иностранству (3, 4, 5, 7, 8, 11, 14, 15, 18, 19, 22, 23, 24 и 25). Један од њих (15) добио је награду одељења за динамичку астрономију Америчког астрономског друштва из програма студентских стипендија, 2002. године (Ћук, 2003).

¹ Запослио се на АОБ после конференције „Развој астрономије код Срба VI”, 15. јула 2010.

НАГРАДА „ПРОФ. ДР ЗАХАРИЈЕ БРКИЋ” (1980-2009)

Слика 4: Некадашњи и садашњи изглед дипломе.

Жеља професора Захарија Бркића да подстиче на рад се испунила.

Захвалница

Овај рад је урађен у оквиру пројекта 146022 *Историја и епистемологија природних наука* код Министарства за науку и заштиту животне средине Републике Србије.

Литература

- Алексић, Ј.: лично саопштење
Архива породице Бркић
Архива Математичког факултета
Атанацковић, О., Витас, Н., Арбутина, Б.: 2009, *Publ. Astron. Obs. Belgrade*, **86**, 369.
Богосављевић, М.: 2010, лично саопштење.
Глушчевић, В.: 2010, лично саопштење.
Милоградов-Турин, Ј.: 1995, *Васиона*, **XLIII**, бр. 5, 80.
Милоградов-Турин, Ј.: 1996, *Васиона*, **XLIV**, бр. 5, 137.
Милоградов-Турин, Ј.: 1998, *Васиона*, **XLVI**, бр. 3, 82.
Милоградов-Турин, Ј.: 1998, *Васиона*, **XLVI**, бр. 5, 162.
Милоградов-Турин, Ј.: 2000, *Васиона*, **XLVIII**, бр. 4, 95.
Милоградов-Турин, Ј.: 2001, *Васиона*, **XLIX**, бр. 1-2, 38.

- Милоградов-Турин, Ј.: 2002, *Васиона*, **L**, бр. 1, 25.
Милоградов-Турин, Ј.: 2002, *Васиона*, **L**, бр. 3-4, 91.
Милоградов-Турин, Ј.: 2002, *Васиона*, **L**, бр. 3-4, 92.
Милоградов-Турин, Ј.: 2002, *Васиона*, **L**, бр. 5, 144.
Милоградов-Турин, Ј.: 2009, *Васиона*, предато за штампу.
Милосављевић, М.: 2010, лично саопштење.
Миљковић, К.: 2010, лично саопштење.
Станковић, М.: лично саопштење.
Урошевић, Д.: 2004, *Васиона*, **LI**, 1, 47.
Тешић, Г.: лично саопштење
Топлак, Н.: 1982, *Васиона*, **XXX**, бр. 1, 24
Топлак, Н.: 1983, *Васиона*, **XXXI**, бр. 1, 24.
Топлак, Н.: 2010, лично саопштење.
Ћук, М.: 2003, лично саопштење.
Челебоновић, В.: 1984, *Васиона*, **XXXII**, бр. 1, 23.
Челебоновић, В.: 1985, *Васиона*, **XXXIII**, бр. 1-2, 39.
Челебоновић, В.: 1985, *Васиона*, **XXXIII**, бр. 5, 103.

PROFESSOR DR ZAHARIJE BRKIĆ PRIZE

The prize was established by the family of the professor Zaharije Brkić after his death. The intention was to stimulate students and to reward the best one in a generation. The first prize was awarded in 1981. When the initial capital lost its value during inflation the professor Brkić' son engineer Slobodan Brkić continued to support the fund himself. After his death his daughters continued tradition. Up to now 25 students were awarded. Majority continued their carriers in astronomy, with success, many of them abroad.